

Sygn. akt V U 47/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Magdalena Marczyńska

Protokolant: st. sekr. sądowy Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2022 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku H. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania H. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 25 listopada 2021 r. sygn.: (...)

oddala odwołanie.

VU 47/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał ubezpieczonej H. W. prawo do emerytury od dnia (...) tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS uwzględnił dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęty do obliczenia emerytury przyjęto z poprzedniej decyzji emerytalnej, tj. w wysokości 86,71%. Zakład uznał za udowodnione 33 lata i 3 miesiące okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych. Wysokość przyznanej emerytury po waloryzacji wyniosła 1.979,50 zł. ZUS wskazał również, że brak jest podstaw do zastosowania art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ po nabyciu uprawnień do emerytury wnioskodawczyni nie podlegała przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub emerytalno-rentowemu.

Ubezpieczona złożyła odwołanie od ww. decyzji i wniosła o „ponowne przeliczenie emerytury z uwzględnieniem lat, w których pobierała rentę rodzinną po mężu oraz okres pobierania zasiłku emerytalnego przy przyjęciu wskaźnika a w związku z tym zmianę zaskarżonej decyzji”. Wnioskodawczyni podniosła, że jej wniosek złożony do ZUS nie dotyczył przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale dotyczył weryfikacji lat przyjętych do podstawy wymiaru świadczenia. Zdaniem wnioskodawczyni, do obliczenia świadczenia powinien zostać przyjęty wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 93,71%, to jest z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1980 – 1989 (a nie z lat 1982 – 1991).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że przyznając emeryturę na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawidłowo wyliczył jej wysokość na podstawie art. 53 ust. 3 i art. 21 ust. 2 pkt 1 tej ustawy.

Na rozprawie w dniu 17 sierpnia 2022 roku pełnomocnik wnioskodawczynie podtrzymała żądanie obliczenia emerytury H. W. na podstawie wynagrodzeń z lat 1980-1989, w wysokości określonej w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, które zostały złożone przez wnioskodawczynię w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczynie H. W., urodzona (...), w okresie od 1 kwietnia 1991 roku do 16 kwietnia • 1992 roku była uprawniona do renty inwalidzkiej, a następnie od 3 października 1997 roku do (...) (...) roku pobierała rentę rodzinną.

(dowód: decyzja z 11.04.1991r. k. 89-90, decyzja z 28.04.1992r. k. 106, decyzja z 8.10.1997, k. 54, decyzja z 30.10.2002 r. k. 72 - w aktach ZUS)

W dniu 22 sierpnia 2002 roku wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę. Wniosła, by do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS przyjął wynagrodzenia stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, osiągnięte w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych z ostatnich 20 lat kalendarzowych tj. od 1982 do 2001 roku.

Do wniosku H. W. załączyła zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, w którym wskazano wysokość wynagrodzeń skarżące: od 1982 roku do 1991 roku, od 1973 roku do 1981 roku oraz od 1992 roku do 1997 roku.

(dowód: wniosek z 22.08.2002r. k. 114, zaświadczenia o zatrudnieniu i

wynagrodzeniu k. 118, 121 i 123 — w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 5 września 2002 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał H. W. prawo do emerytury od (...). Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 1982 roku do grudnia 1991 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 86,71 %. Podstawa wymiaru wyniosła 1.539,87 zł i obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru tj. 86,71% przez kwotę bazową w wysokości 1.775,89 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 33 lata i 3 miesiące okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych.

(dowód: decyzja z 05.09.2002n k. 128 - w aktach ZUS)

W dniu 22 września 2005 roku H. W. złożyła wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury. Podniosła, że w roku 1991, z uwagi na przyznanie prawa do renty, przepracowała tylko cztery miesiące, dlatego wyliczanie podstawy emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia za ten rok jest dla niej krzywdzące i niekorzystne. Do wniosku tego skarżąca nie załączyła żadnych dokumentów.

(dowód: wniosek k. 134 — w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 29 września 2005 roku organ rentowy odmówił wnioskodawczynie prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury skarżącej z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek, tj. z lat 1982-1991, wynosi 86,71%. Natomiast wskaźnik ustalony na podstawie wynagrodzeń z lat 1985-1994 wynosi 82,64%, a wskaźnik z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu tj. z lat 1973-1995 wynosi 85,53%, a zatem są to wskaźniki niższe od tego, w oparciu o który wypłacana jest emerytura.

(dowód: decyzja z 29.09.2005r. k. 138 — w aktach ZUS)

Z ponownym wnioskiem o przeliczenie emerytury H. W. wystąpiła w dniu 29 sierpnia 2013 roku. Wniosła o uwzględnienie zarobków minimalnych za te okresy, co do których nie przedstawiła dokumentów. Wraz z wnioskiem nie zostały złożone żadne nowe dowody.

(dowód: wniosek k. 149 – w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 11 września 2013 roku ZUS odmówił przeliczenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawczyni z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przy obliczeniu emerytury przyjęty został najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru tj. 86,71 %.

(dowód: decyzja z 11.09.2013r. k. 154 – w aktach ZUS)

W dniu 15 lipca 2021 roku H. W. złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego nie dołączając do niego żadnych dokumentów. We wniosku skarżąca wносиła o ponowne obliczenie świadczenia z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia, ponowne obliczenie świadczenia z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego, doliczenie okresów składkowych i nieskładkowych oraz obliczenie wysokości emerytury według nowych zasad.

(dowód: wniosek z 15.07.2021r. k. 162-164 – w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 11 sierpnia 2021 roku ZUS odmówił wnioskodawczyni przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu wskazano, że H. W. prowadziła w okresie od 1 września 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku działalność gospodarczą, ale zgłoszona była jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego, dlatego brak było podstaw do uwzględnienia w wymiarze świadczenia powyższego okresu. Organ rentowy wskazał również, że emerytura ubezpieczonej wyliczona została na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. w myśl „starych zasad” a nie na podstawie składek zgromadzonych na indywidualnym koncie po 31 grudnia 1998 roku oraz w oparciu o kapitał początkowy obliczony na dzień 1 stycznia 1999 roku, dlatego brak było podstaw do ponownego ustalenia wysokości świadczenia z uwzględnieniem średniego dalszego trwania życia.

(dowód: decyzja z 11.08.2021r. k. 165 – w aktach ZUS)

H. W. w dniu 2 listopada 2021 roku złożyła wniosek o emeryturę, do którego załączyła zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. W zaświadczeniu tym wskazane zostały wysokości wynagrodzeń, jakie skarżąca uzyskiwała w latach 1980-1989.

(dowód: wniosek z 02.11.2021r. k. 166-168, zaświadczenie k. 172 – w aktach)

W wyniku rozpoznania tego wniosku ZUS wydał zaskarżoną w sprawie decyzję z dnia 25 listopada 2021 roku.

(dowód: decyzja z 25.11.2021r. k. 173 – w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał H. W., urodzonej przed dniem 1 stycznia 1949 roku, emeryturę na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.), dalej jako ustawa. Zgodnie z tym przepisem ubezpieczonym przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn; 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura wnioskodawczynie została wyliczona na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy, który stanowi że emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Wyjątek od tej zasady określa art. 53 ust. 4 ustawy i dotyczy sytuacji, gdy ubezpieczony po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Nie dotyczy on zatem wnioskodawczynie, która po nabyciu prawa do emerytury, czyli od (...)nie podlegała przez okres wskazany wyżej ubezpieczeniu społecznemu.

Brak również podstaw, by uwzględnić żądanie wnioskodawczynie i ustalić podstawę wymiaru świadczenia w oparciu o wynagrodzenia z lat 1980-1989. Było to przedmiotem sporu, ponieważ Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął w zaskarżonej decyzji do ustalenia podstawy wymiaru emerytury podstawę wymiaru świadczenia emerytalnego przyznanego wcześniej i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z poprzedniej decyzji emerytalnej w wysokości 86,71%. Zastosował zatem art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Przepis powyższy stanowi, podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, natomiast ust. 2 pkt 1 tego przepisu wskazuje, że przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się również przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury.

Organ rentowy prawidłowo zastosował zasadę wynikającą z powyższego przepisu i przyjął za podstawę wymiaru emerytury, podstawę wymiaru obliczonego wcześniej świadczenia emerytalnego. Wnioskodawczynie miała bowiem przyznaną emeryturę od dnia (...), mocą decyzji z dnia 5 września 2002 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru tej emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 1982 roku do grudnia 1991 roku, zważywszy na treść art. 15 ustawy i datę złożenia wniosku o emeryturę. W myśl bowiem art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Bezpodstawne jest więc żądanie skarżącej, aby do obliczenia podstawy wymiaru przyznanego świadczenia przyjąć wynagrodzenia osiągnięte przez skarżącą przed 1982 rokiem. Skoro bowiem H. W. złożyła poprzedni wniosek o emeryturę w dniu 22 sierpnia 2002 roku, to okres z którego można było przyjąć kolejnych 10 najkorzystniejszych lat przypada na dwudziestolecie 1982 - 2001.

Reasumując, dla osób posiadających wcześniej ustalone prawo do emerytury podstawę wymiaru ich świadczenia emerytalnego może stanowić jedynie podstawa ich emerytury (wcześniejszej) - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury (art. 21 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy), a jedynie ewentualnie i warunkowo podstawa wymiaru ich emerytury może zostać obliczona na nowo z zastosowaniem nowej kwoty bazowej - jeżeli spełniają przesłanki zawarte w art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 23 października 2012, 111 AUa 1704/11).

Sąd pominął wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu emerytur i rent jako nie mający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało również złożenie przez skarżącą przy wniosku o emeryturę zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1980-1989, gdyż zaświadczenia o wynagrodzeniu za te okresy H. W. złożyła do organu rentowego wraz z wnioskiem o przyznanie emerytury już w dniu 22 sierpnia 2002 roku.

Z tych względów, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.